TRANSPARENCY INTERNATIONAL
MACEDONIA

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

ИНДЕКС НА ПЕРЦЕПЦИЈА НА КОРУПЦИЈАТА 2023

Оценки и рангирање на 180 држави и територии од целиот свет во однос на нивото на перцепција на корупција во јавниот сектор

TRANSPARENCY INTERNATIONAL MACEDONIA

TRANSPARENCY INTERNATIONAL the global coalition against corruption

Индекс на перцепција на корупцијата (ИПК) 2023

- **Индексот на перцепција на корупцијата** ги бодува и рангира земјите/териториите врз основа на проценетата корупција во јавниот сектор на државата, од страна на експерти и бизнисмени.
- ИПК претставува **композитен индекс**, **комбинација на анализи и проценки на корупција**, собрани **од повеќе реномирани институции.**
- ИПК од 2023 се базира на 13 извори на податоци од 12 институции.
- Изворите на информации користени за ИПК од 2023 се базирани на податоци од претходните две години.

За да се пресмета ИПК, се следат следните чекори:

1. Избор на изворите на податоци
2. Стандардизирани извори на податоци
3. Пресметување на просекот
4. Известување за мерка на несигурност

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

1. Избор на изворите на податоци

Секој извор на податоци кој се користи со цел пресметување на перцепцијата за корупцијата мора да ги исполнува следниве критериуми за да се квалификува како валиден извор:

- квантитативни согледувања за корупција во јавниот сектор
- да е базиран на веродостојна и важечка методологија, која ги оценува и рангира повеќето земји на иста скала
- да е изведен од кредибилитетни институции и очекувано регуларно да се повторува
- да им дозволува доволен број на варијации на резултатите за да се разликуваат земјите
- овозможува рангирање на значителен број на држави
- рангирањето е овозможено од страна на експерт од страна на државата или пак личност од бизнис секторот
- институцијата ја повторува проценката барем на секои две години

2. Стандардизирани извори на податоци

Стандардизирани извори на податоци на скала од 0-100, каде 0 означува највисоко ниво на корупција, а 100 најниско ниво.

Оваа стандардизација се врши на основа на средната вредност на податокот од секој извор во основната година од секој резултат на земјата и потоа со поделба со стандардното отстапување на тој извор во основната година.

По оваа постапка, стандардизираните резултати се трансформираат на скалата на ИПК

TRANSPARENCY INTERNATIONAL MACEDONIA

TRANSPARENCY INTERNATIONAL the global coalition against corruption

3. Пресметување на просекот

За некоја земја или територија да биде вклучена во ИПК, треба да има **минимално три извори кои се проценуваат**.

Тогаш, ИПК на земјата се пресметува како просек од сите стандардизирани резултати достапни за таа земја. Резултатите се заокружени на цели броеви.

Едноставен просек на оценките

Секој извор се брои подеднакво

Country X	Score
World Bank	61
Bertelsmann Foundation	63
World Justice Project	61
Transparency International	65
World Economic Forum	65

Country X score = (61+63+61+65+65)/5 = 63

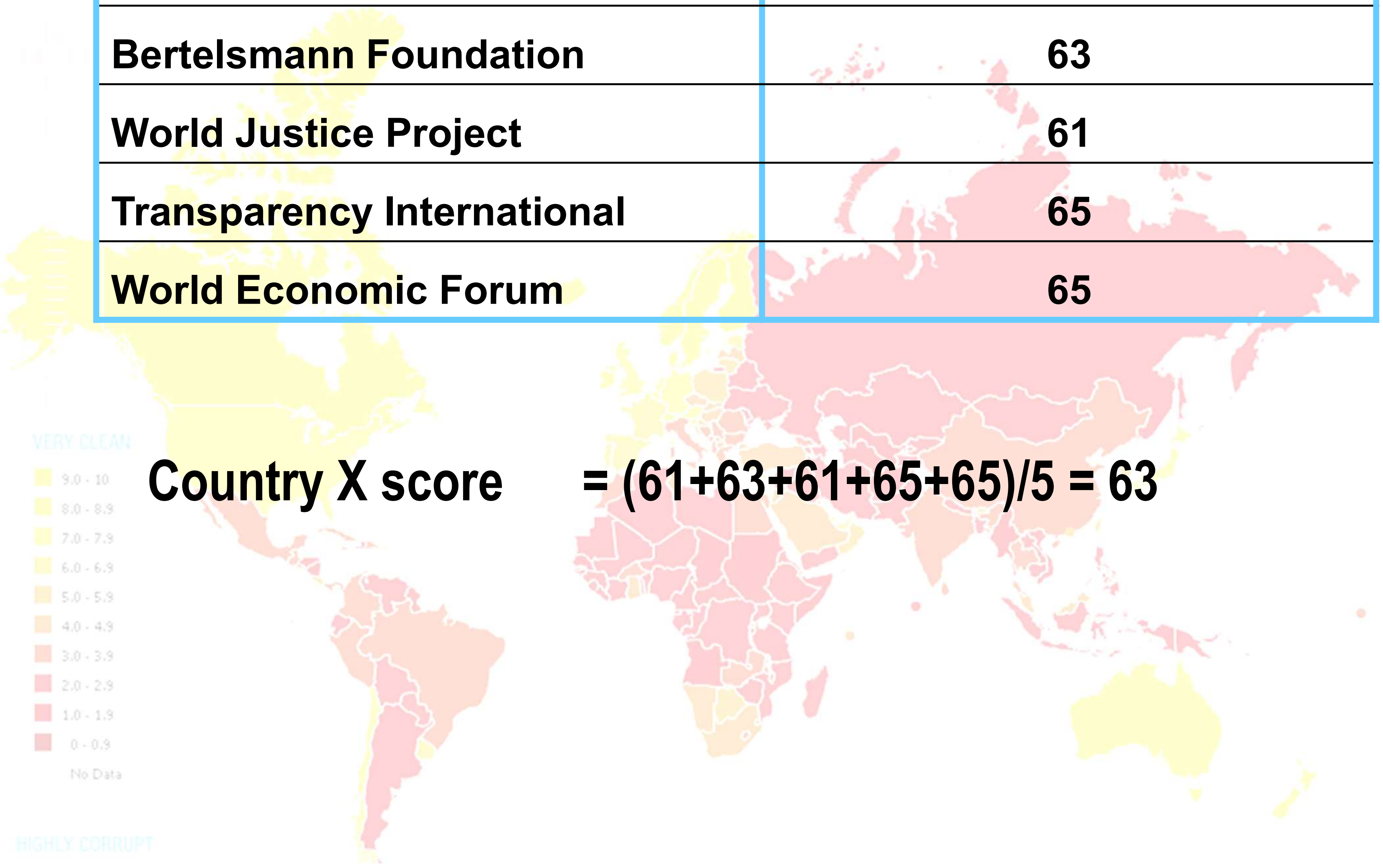

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2023

The perceived levels of public sector corruption in 180 countries/territories around the world.

SCORE	COUNTRY/TERRITORY
90	Denmark
87	Finland
85	New Zealand
84	Norway
83	Singapore
82	Sweden
82	Switzerland
79	Netherlands
78	Germany
78	Luxembourg
77	Ireland
76	Canada
76	Estonia
75	Australia
75	Hong Kong
73	Belgium
73	Japan
73	Uruguay
72	Iceland
71	Austria
71	France
71	Seychelles
71	United Kingdom
69	Barbados
69	United States
68	Bhutan
68	United Arab Emirates
67	Taiwan
66	Chile
64	Bahamas
64	Cabo Verde
63	Korea, South
62	Israel
61	Lithuania
61	Portugal
60	Latvia
60	Saint Vincent and the Grenadines
60	Spain
59	Botswana
58	Qatar
57	Czechia
56	Dominica
56	Italy
56	Slovenia
55	Costa Rica
55	Saint Lucia
54	Poland
54	Slovakia
53	Cyprus
53	Georgia
53	Grenada
53	Rwanda
52	Fiji
52	Saudi Arabia
51	Malta
51	Mauritius
50	Croatia
50	Malaysia
49	Greece
49	Namibia
48	Vanuatu
47	Armenia
46	Jordan
46	Kuwait
46	Montenegro
46	Romania
45	Bulgaria
45	Sao Tome and Principe
44	Jamaica
43	Benin
43	Ghana
43	Oman
43	Senegal
43	Solomon Islands
43	Timor-Leste
42	Bahrain
42	China
42	Cuba
42	Hungary
42	Moldova
42	North Macedonia
42	Trinidad and Tobago
41	Burkina Faso
41	Kosovo
41	South Africa
41	Vietnam
40	Colombia
40	Côte d'Ivoire
40	Guyana
40	Suriname
40	Tanzania
40	Tunisia
39	India
39	Kazakhstan
39	Lesotho
39	Maldives
38	Morocco
37	Argentina
37	Albania
37	Belarus
37	Ethiopia
37	Gambia
37	Zambia
36	Algeria
36	Brazil
36	Serbia
36	Ukraine
35	Bosnia and Herzegovina
35	Dominican Republic
35	Egypt
35	Nepal
35	Panama
35	Sierra Leone
35	Thailand
34	Ecuador
34	Indonesia
34	Malawi
34	Philippines
34	Sri Lanka
34	Turkey
33	Angola
33	Mongolia
33	Peru
33	Uzbekistan
32	Niger
31	El Salvador
31	Kenya
31	Mexico
31	Togo
30	Djibouti
30	Eswatini
30	Mauritania
29	Bolivia
29	Pakistan
29	Papua New Guinea
28	Gabon
28	Laos
28	Mali
28	Paraguay
27	Cameroon
26	Guinea
26	Kyrgyzstan
26	Russia
26	Uganda
25	Liberia
25	Madagascar
25	Mozambique
25	Nigeria
24	Bangladesh
24	Central African Republic
24	Iran
24	Lebanon
24	Zimbabwe
23	Azerbaijan
23	Guatemala
23	Honduras
23	Iraq
22	Cambodia
22	Congo
22	Guinea-Bissau
21	Eritrea
20	Afghanistan
20	Burundi
20	Chad
20	Comoros
20	Democratic Republic of the Congo
20	Myanmar
20	Sudan
20	Tajikistan
18	Libya
18	Turkmenistan
17	Equatorial Guinea
17	Haiti
17	Korea, North
17	Nicaragua
16	Yemen
13	South Sudan
13	Syria
13	Venezuela
11	Somalia

SCORE

#CPI2023

www.transparency.org/cpi

This work from Transparency International (2024) is licensed under CC BY-ND 4.0

ИПК 2023:

Регионални статистики (процент на земји со добиени поени под 50)

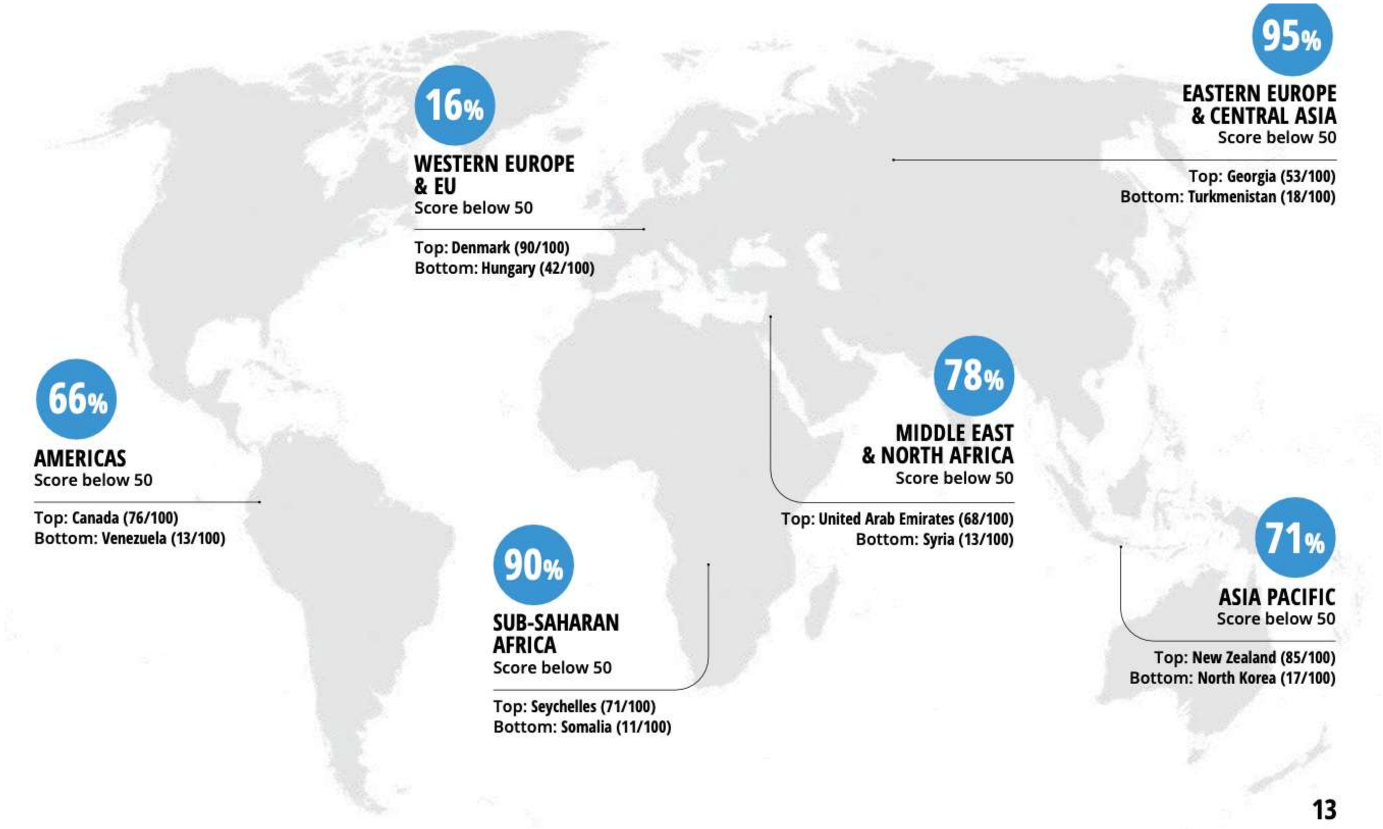

CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2023

EASTERN EUROPE & CENTRAL ASIA

35/100

AVERAGE SCORE

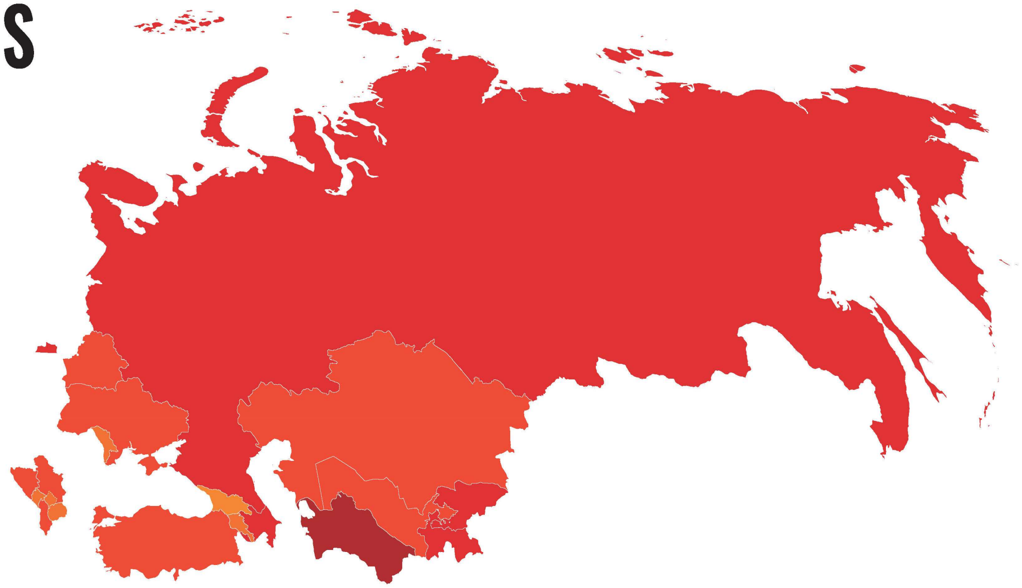

SCORE	COUNTRY/TERRITORY
53	Georgia
47	Armenia
46	Montenegro
42	Moldova
42	North Macedonia
41	Kosovo
39	Kazakhstan
37	Albania
37	Belarus
36	Serbia
36	Ukraine
35	Bosnia and Herzegovina
34	Turkey
33	Uzbekistan
26	Kyrgyzstan
26	Russia
23	Azerbaijan
20	Tajikistan
18	Turkmenistan

SCORE

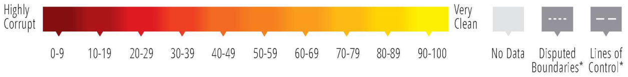

*The designations employed and the presentation of material on this map follow the UN practice to the best of our knowledge and as of January 2024. They do not imply the expression of any opinion on the part of Transparency International concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

#CPI2023

www.transparency.org/cpi

This work from Transparency International (2024) is licensed under CC BY-ND 4.0

ИПК 2023: На врвот

И оваа година Данска се наоѓа на првото место со 90 поени. Потоа следат Финска со 87, Нов Зеланд со 85, Норвешка со 84 и Сингапур со 83 поени.

РАНГ	ДРЖАВА/ТЕРИТОРИЈА	РЕЗУЛТАТ
1	Данска	90
2	Финска	87
3	Нов Зеланд	85
4	Норвешка	84
5	Сингапур	83

ИПК 2023: На дното

Сомалија се наоѓа на дното на индексот. Потоа следат Венецуела, Сирија, Јужен Судан и Јемен.

Ранг	Држава /Територија	Резултат
176	Јемен	16
177	Јужен Судан	13
177	Сирија	13
177	Венецуела	13
180	Сомалија	11

CORRUPTION
PERCEPTIONS
INDEX 2023
NORTH
MACEDONIA
SCORE: 42/100
RANK: 76/180
#cpi2023
www.transparency.org
TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

TRANSPARENCY INTERNATIONAL MACEDONIA

TRANSPARENCY INTERNATIONAL the global coalition against corruption

МАКЕДОНИЈА
Извадок од извештајот за ИПК 2023

Во септември 2023 година, Парламентот на Република Северна Македонија (42) значително го поткопа судството. Нетранспарентно, по брза постапка, пратениците го изменија Кривичниот законик кој доведе до намалување на затворските казни и скратување на застареноста на делата за злоупотреба на службената положба. Ова ќе предизвика застарување на околу 200 претпоставени случаи за корупција, од кои во многу се вклучени поранешни функционери на високо ниво.

МАКЕДОНИЈА ИПК 2023

Година	Позиција	Поени
2023	**76**	**42**
2022	85	40
2021	87	39
2020	111	35
2019	106	35
2018	93	37
2017	107	35

МАКЕДОНИЈА
ИПК 2023

ИПК Македонија	Рангирање на Земјата	Поени	Користени истражувања	BF (BTI)	EIU	FH	GI	VDP	WEF	WJP
2023	**76**	**42**	**6**	**53**	**37**	**47**	**47**	**27**	**/**	**40**
2022	85	40	7	45	37	47	47	27	36	40
2021	87	39	7	45	37	47	35	30	35	41
2020	111	35	7	41	20	47	35	28	32	40
2019	106	35	7	41	20	47	35	28	32	42

Користени истражувања во 2023

1. Bertelsmann Foundation TI – BTI
2. Economist Intelligence Unit – EIU
3. Freedom House NIT – FH
4. Global Insight IHS – GI
5. Verities of Democracy Project – VDP
6. World Economic Forum- WEF
7. World Justice Project Rule of Law Index

НИВОТО НА КОРУПЦИЈА ВО РЕГИОНОТ ИПК-2019/2023

ИПК 2019 Ранг	ИПК 2020 Ранг	ИПК 2021 Ранг	ИПК 2022 Ранг	ИПК 2023 Ранг	Држава / Територија	ИПК 2019 Поени	ИПК 2020 Поени	ИПК 2021 Поени	ИПК 2022 Поени	ИПК 2023 Поени	Разлика
35	35	41	41	42↓	Словенија	60	60	57	56	56	0
63	63	63	57↑	57	Хрватска	47	47	47	50	50	0
66	67	64	65↓	63↑	Црна Гора	45	45	46	45	46	+1
74	69	78↓	72↑	67↑	Бугарија	43	44	42	43	45	+2
91	94	96	101↓	104↓	Србија	39	38	38	36	36	0
101	104	87	84↑	83↑	Косово	36	36	39	41	41	0
106	104	110	101↑	98↑	Албанија	35	36	35	36	37	+1
101	111	110	110	108↑	Босна и Херцеговина	36	35	35	34	35	+1
106	111	87	85↑	76↑	**Македонија**	35	35	39	40	42	+2

ИПК 2023:
ГЛОБАЛНА ТЕМА

Корупција и правда

Корупцијата, правдата и владеењето на правото се тесно испреплетени: кога правдата може да биде купена, пишаните закони се претвораат во фикција, а неказнивоста напредува. Кога корупцијата ќе се инфилтрира во правосудниот сектор, тоа може да доведе до манипулација со правните процеси, селективно спроведување на законот и заштита на корумпираните поединци од одговорност.

Независниот правосуден систем (т.е. институциите за спроведување на законот, обвинителствата, судовите и судството) на тој начин се централни за контрола на корупцијата. Меѓутоа, во текот на изминатите неколку години, правосудните системи ширум светот беа цел на политички реформи со цел да се ограничи нивната независност и нивната суштинска функција во држење под контрола на другите гранки на моќ.

ИПК 2023:
ГЛОБАЛНА ТЕМА: СОГЛЕДУВАЊА

КОРУПЦИЈА

Создава пречки за пристап до правда:
Можеби ќе бидат потребен поткуп за да се насочат правните процеси, што ја прави правдата недостапна за многумина.

Ја разјадува одговорноста и непристрасноста:
Коруптивните практики можат да влијаат на правните резултати, при што оние кои нудат поткуп или се впуштаат во коруптивни активности често добиваат поволен третман.

Води до селективно спроведување на законот:
Корупцијата може да резултира со селективно спроведување на законите, каде што оние со моќ или ресурси можат да ги избегнат правните последици, додека помалку привилегираните се соочуваат со несразмерна казна.

Ја загрозува независноста на судството:
Несоодветното влијание врз судиите е штетно за функцијата на политичката одговорност на судовите и нивната способност непристрасно да ги спроведуваат правилата на политичкиот систем.

Ниска доверба

Неказнивост

Дискриминација

Нееднаквост

Криминал

Насилство

ИПК 2023:
ГЛОБАЛНА ТЕМА

Корупција и неправда

Корупцијата е лоша за општеството воопшто, но не ги погодува сите подеднакво. Заедниците кои се веќе лишени од можности поради дискриминација, нивните позиции се влошени поради корупцијата, што дополнително ја продлабочува нееднаквоста во нашите општества: корупцијата може да ги спречи жртвите на дискриминација да добијат правдата

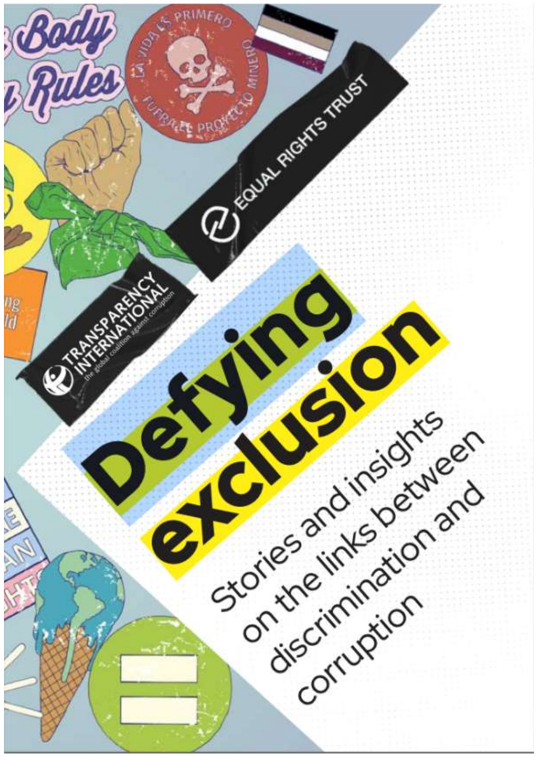

ИПК 2023: Главни пораки

Глобалниот тренд на слабеење на правосудните системи ја намалува одговорноста за јавните службеници, што овозможува корупцијата да напредува. Авторитарните, но исто така и многу демократски лидери кои ја поткопуваат правдата ја зголемуваат неказнивоста за корупцијата, па дури и ја охрабруваат со елиминирање на последиците за криминалците

Кога митото и политичкото мешање ќе се инфилтрираат во правосудниот систем, тоа може да доведе до манипулација со правните процеси, селективно спроведување на законот и заштита на сторителите од одговорност. Ова е од корист за мал број престапници на сметка на општото добро

За да се стави крај на неказнивоста на корупцијата, владите мора да им дадат на правосудните системи независност, ресурси и транспарентност потребни за ефективно казнување на сите корупциски престапи. Онаму каде што е потребно, тие, исто така, мора да воведат подобри процедури и закони за да им помогнат на правосудните институции да се заштитат од коруптивни дела и да ги детектираат истите

И покрај неодамнешниот напредок, земјите кои се високо рангирани на ИПК сè уште не прават доволно за да се справат со транснационалната корупција. Тие мора да ги елиминираат финансиската тајни дупки; регулирање и подобар надзор на професионалците како што се сметководителите, агентите за недвижности и адвокатите; и да ги повика на одговорност сторителите на транснационална корупција и нивните овозможувачи

TRANSPARENCY INTERNATIONAL MACEDONIA

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

Изјава на Претседателот
на Транспаренси Интернешнл- Македонија, г-дин Благоја Пандовски

Индексот на перцепција на корупцијата за 2023 година ја рангираше Македонија на 76 позиција со освоени 42 поени што е само 2 поена повеќе од резултатите презентирани во врска со Индексот на корупција за 2022 година кога Македонија имаше 40 поени. Овие 2 поени се должат во подобрувањето само на резултатите во истражувањата на еден од изворите - {BTI} но сите други податоци останувaат исти и немаат подобрување. Сепак овие 2 поени резултираа со скок на позицијата на Македонија за 9 места погоре во табелата, па за разлика од минатата година кога согласно Индексот на перцепција на корупцијата се наоѓавме на 85 место оваа година се наоѓаме на 76 позиција.

Секој резултат под 50 поени согласно мерилата на ИПК, во која група припаѓа и Македонија, укажува на сериозни корупциски проблеми во јавниот сектор.

Во врска со резултатите добиени за последниот Индекс на перцепција на корупцијата, нашиот став е дека во Македонија корупцијата е сè уште на многу високо ниво и дека нема реално подобрување на работата кај голем дел од институциите кои треба да бидат на чело на борбата против корупцијата. Судството и јавното обвинителство кои треба да бидат водечки ентитети во борбата против корупцијата повторно согласно анкетите кои се водеа, а поврзани со довербата на граѓаните со нивното работење покажаа загрижувачки ниски проценти.

Изјава на
Претседателот на Транспаренси Интернешнл- Македонија

И онака нискиот процент на доверба од 4 % падна на 1 % што е реален показател на тоа дека главните институции кои треба да ги применуваат законите и да одредат што е во согласност со правото, а што не, треба да имаат огромно подобрување во нивната работа.

Дополнителено во едно интервју, претседателката на Врховниот Суд, Беса Адеми јасно истакна дека постојат политички притисоци врз Врховниот Суд кој е највисок судски орган во државата што е скандалозно и поразително, и е сериозна индиција за нарушување на принципот на независност на судството. Во делот на работата на судскиот совет, Европската Унија спроведе опсежна оценска мисија која резултираше со утврдување на голем број на недостатоци и дури 40 препораки во разни сегменти на работењето на оваа институција која треба да биде главен оценувач и коректор на неправилностите во работата на судиите во државата.

Исто така последиците од законските измени во Кривичниот законик со кои се намалува санкционирањето и предвидената затворска казна за кривичното дело - злоупотреба на службената положба и овластување, се неповолни во делот на санкционирањето и борбата против корупцијата. Имено со истите се овозможува побрзо застарување на гонењето на случаите каде има сомнение за сторување на ова дело, при што голем број на случаи веќе останаа без судска завршница. Ваквите измени во овој период кога корупцијата во државата е на многу високо ниво не се воопшто добри и ја одмагаат борбата против корупцијата.

Изјава на
Претседателот на Транспаренси Интернешнл- Македонија

Заслужува да се споменат и скандалите со партиските вработувања пред престојните парламентарни избори и случајот на упадот и нападот на вработените во М-НАВ кои предизвикаа голем број на негативни коментари како од домашната стручна јавност така и од меѓународните чинители во државата. Институциите на системот остануваат глуви на критиките и препораките за борбата против корупцијата што се согледува и во тоа што често во јавноста излегува по некој корупциски скандал.

Погоренаведените примери се само дел од негативната слика која државата ја добива од аспект на борбата против корупцијата и може слободно да кажеме дека се уште постои недоволна демократија, транспарентност во работата на јавните институции, и владеење на правото кои мораат да бидат подобрени ако сакаме да покажеме реални резултати во борбата против корупцијата.

TRANSPARENCY INTERNATIONAL MACEDONIA

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

Благодариме!
www.transparency.mk